

Motion till riksdagen 2025/26:3666

av **Magnus Berntsson och Cecilia Engström (båda KD)**

Möjligheten till besättningsbyten i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omedelbart säkerställa att möjligheten till undantag vid besättningsbyten återinförs, i enlighet med tidigare praxis och gällande EU-regelverk, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I augusti 2025 skärptes rutinerna för gränskontroller vid besättningsbyten till sjöss. Efter förändringar inom Polismyndigheten har Kustbevakningen begränsat möjligheterna till av- och påmönstring enbart till vissa särskilda gränsövergångsställen, ofta med korta och begränsade öppettider. Denna förändring har fått långtgående och negativa konsekvenser för rederier, sjömän och hela den svenska sjöfartsnäringen.

I praktiken har reglerna lett till att sjömän tvingats stanna kvar ombord längre än planerat, ibland med följden att avmönstring i stället måste ske i andra EU-länder. Det skapar extra kostnader, fördröjningar och organisatoriska problem för rederierna. Även elever som gör praktik till sjöss har drabbats, vilket är särskilt olyckligt då det kan avskräcka nästa generation från att söka sig till yrket. För vissa hamnar har det blivit helt omöjligt att genomföra besättningsbyten, trots att de är viktiga noder för den svenska handelsflottan.

Sverige riskerar därmed att allvarligt försvaga sin konkurrenskraft som sjöfartsnation och samtidigt äventyra försörjningstryggheten. Sjöfarten är en central del av vårt lands infrastruktur och spelar en avgörande roll i kris- och beredskapssammanhang. Att i detta läge kraftigt försvåra möjligheterna till besättningsbyten är inte förenligt med vare sig näringslivets behov eller Sveriges långsiktiga intressen. Sjömän utför ett samhällsviktigt arbete, och de ska inte behandlas som om de vore säkerhetsrisker när de i själva verket är en nyckel till att trygga vår försörjning.

Det bör samtidigt framhållas att mycket positivt har skett under denna regering. Sverige har tagit viktiga steg för att stärka försörjningsberedskapen, kraftigt ökat satsningarna på försvaret och prioriterat näringslivets konkurrenskraft. Regeringen har också tagit initiativ som skapat bättre villkor för transportsektorn i stort. Denna inriktning är avgörande och välkommen. Men just i frågan om besättningsbyten har en olycklig tillämpning vuxit fram inom myndigheterna, som snabbt behöver rättas till.

Svensk Sjöfart har påpekat att undantag bör återinföras, i enlighet med tidigare ordning och de möjligheter som Schengenregelverket medger. Så sker redan i andra europeiska länder och bör naturligtvis gälla även i Sverige. Självklart ska förhandsanmälan och registerkontroll genomföras – det accepterar rederierna – men att i praktiken förbjuda besättningsbyten utanför kontorstid är varken rimligt eller hållbart. I synnerhet inte när det i realiteten innebär att norrlandskusten i stort sett har stängts för dessa byten. Att återinföra möjligheten till undantag för besättningsbyten är en nödvändig och akut åtgärd för att säkerställa både sjöfartens konkurrenskraft och Sveriges försörjningsberedskap.

Magnus Berntsson (KD)

Cecilia Engström (KD)